

al kinderlijk, om de boekweit te behandelen in een aanhangsel aan de Grassenfamilie. Trouwens de toon van deze leerboeken is over het algemeen zeer kinderlijk, en wanneer wij met dit leerboek eens vergelijken dat van Geerts, bij denzelfden uitgever verschenen en bestemd voor H. B. S. en Gymnasium, dan vragen wij ons af, of er zoo'n groot verschil bestaat in de geestelijke capaciteiten en behoeften van leerlingen van kweekscholen en van H. B. S.sen, dat het noodig is ze zóó verschillend toe te spreken. Het zou niet kwaad zijn als er in de leerboeken voor kweek- en normaalscholen eens een toontje *hooger* gezongen werd. Nu de „nieuwe kweekschool" nog wel een poos op zich zal laten wachten, moet de oude zich maar verheffen. Boerman en Knip kunnen hiertoe meewerken, hun werk toont levensvatbaarheid, en dat ik hun hier een klein beetje op de vingers getikt heb, is vooral met het oog op de toekomst.

JAC. P. TH.

DR. EVERH. BOUWMAN. **Leerboek der Natuurkunde I.** Negende, geheel herziene druk. Wolters Groningen. / 3.90.

Eigenlijk valt een bespreking van dit boek niet binnen ons kader. 't Is er ook alweer een van een gevestigde reputatie en van een werker, die er niet tegen op ziet, zijn negende druk geheel te herzien in den stroom des tijds, bij de snelle vorderingen en wisselingen van de wetenschap. Aardig is het om reeds uiterlijk den groei van het boek waar te nemen in de verandering der illustratie. De zeer oude cliché's raken van de baan, hier en daar staat er nog eentje neuswijs tusschen de frissche nieuwe, die getuigen van den vooruitgang van de wetenschap en de verbetering van de onderwijs-techniek.

JAC. P. TH.

J. M. L. OTTEN. **Bemestingsleer.** Wolters 1922. Geb. / 2.25, 208 p.p. geïllustreerd.

Dit is een deeltje uit de bekende Geïllustreerde Land- en Tuinbouw-bibliotheek, in hoofdzak bestemd voor de landbouw-winterscholen. De schrijver huldigt het goede beginsel, dat hij degelijke behandeling verkiest boven beknoptheid en zoo heeft dit boekje dan ook wat meer te beteekenen dan een gewoon program-leerboekje. Het zal er ook wel weer een worden van vele drukken.

JAC. P. TH.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Apus cancriformis. — Tot onze spijt is onder het artikel over *Apus cancriformis* in de vorige aflevering een noot geplaatst, welke foutief is en het gevolg van een fout in den proefdruk van de tekening, waardoor deze *A. productus* scheen voor te stellen (n.l. met lange staartklep, welke bij *A. cancriformis* ontbreekt). Bij het afdrukken van de aflevering is dat veranderd, maar de noot is tot onze spijt blijven staan.

Wij bieden den heer Beijerinck daarvoor onze verontschuldiging aan.

Apus (= *Lepidurus*) *productus* is al herhaaldelijk in Noord-Brabant en Gelderland gevonden; *A. cancriformis* is in ieder geval veel zeldzamer, wellicht nog nooit eerder in ons land gevangen.

Red.

Aan alle Natuurvrienden in Friesland.

Waar de belangstelling voor de Natuur, de levende zoowel als de doode, in de laatste tientallen jaren zeer is toegenomen, wordt speciaal hier in 't Noorden meer en meer de behoefte gevoeld aan eene publieke verzameling op dit gebied. In geen van de Noordelijke Provinciën bestaat iets noemenswaardig op dit terrein. Wel bestaan elders in ons land prachtige verzamelingen — Artismuseum Amsterdam, Museum voor Natuurlijke Historie Leiden, „Natura Docet" in Denekamp — doch wij hier kunnen van deze inrichtingen geen geregeld gebruik maken. De wenschelijkheid van een dergelijke stichting in Friesland wordt nog vergroot door de omstandigheid, dat onze provincie in hoofdzak bestaat van den landbouw en de veeteelt, zoodat kennis der Natuur van groot algemeen belang is. Bovendien zal zeer zeker het onderwijs in de natuurlijke historie er door bevorderd worden, wat van zeer groote waarde mag worden geacht voor de opvoeding der jeugd. De meeste scholen bezitten

weliswaar eenige of meerdere voorwerpen op dit gebied, doch ik weet uit eigen aanschouwing, dat deze „verzamelingen” veelal in desolaten toestand verkeerden en niet vakkundig onderhouden worden. Ten slotte zou eene inrichting in Leeuwarden, omvattende belangrijke verzamelingen, een bezienswaardigheid vormen, die ook het vreemdelingenverkeer zou bevorderen.

Van verschillende zijden heb ik de meeningen gevraagd omtrent een plan tot stichting van een dergelijke inrichting, en deze zijn van dien aard, dat verwezenlijking zeer wel mogelijk wordt geacht.

Mijn plan is nu als volgt. Hier en daar schuilen verzamelaars van opgezette dieren, schelpen, planten, vlinders, gesteenten enz., die voor dit doel hunne collecties beschikbaar zouden willen stellen. Eenige belangrijke toezeggingen zijn reeds gedaan. Ik zelf heb eene verzameling van ongeveer 150 opgezette vogels, 100 vogelhuiden en enkele zoogdieren bijeengebracht, en werk hieraan nog geregeld door. Van de steun van de Nat. Hist. Vereeniging, afd. Leeuwarden ben ik verzekerd. Mag ik thans ook op de uwe rekenen?

Ik vertrouw op uwe belangstelling in dezen en verzoek U beleefd aan dit plan uwe sympathie te betuigen door het zenden van een kaartje of een schrijven. Indien U zelf verzamelaar zijt of indien u verzamelaars kent, die hunne collecties, al zijn die ook klein, beschikbaar willen stellen, dan zou ik dit gaarne vernemen. Allicht weet U nog adressen van eventuele medewerkers.

Ik hoop door deze circulaire spoedig in staat te zijn, eene vergadering te beleggen van belangstellenden ter bespreking voor verdere stappen.

In afwachting van uw kaartje of brief,
Leeuwarden, Januari 1923.

G. BOSCH,
Willem Loréstraat 2, Leeuwarden.

Wij wenschen den heer Bosch van harte welslagen op zijn pogingen. Een Museum te Leeuwarden, in hoofdzaak gewijd aan Friesland en de Friesche eilanden zou ongetwijfeld ook voor niet-Friezen van groote waarde zijn. Wij hopen spoedig meer van deze plannen te hooren.
T.

Meijndel-onderzoek. Dr. A. Schierbeek heeft de volgende circulaire rondgezonden:

Nu de eerste moeilijkheid voorbij is van genoemd onderzoek, schijnt het me 't beste toe, om eenig contact met elkaar te krijgen.

Vele waarnemers hebben zich aangemeld, zoodat verschillende secties reeds kunnen beginnen.

Voorop mag worden gesteld de mededeeling, dat de heer J. Mees P. R. zn. te Rotterdam zijn terrein, genaamd Nieuw Marlijn beschikbaar heeft gesteld voor het onderzoek, en het hutje op het terrein heeft aangeboden als rust- en schuilplaats voor de waarnemers. Dit vriendelijk aanbod is in dank aanvaard. Het komt me voor dat het 't beste is, dat de leiders van de secties zooveel mogelijk vrijgelaten worden om hun taak naar eigen inzicht uit te voeren en zekere eenheid te waarborgen, welke ten goede zal komen bij het tot stand komen van de Monographie.

Ik stel me voor, dat deze monographie verdeeld zal moeten worden in de volgende hoofdstukken (de leiders van de secties moeten m. i. tevens rapporteurs zijn van de sectie!)

I. *Algemeene Inleiding. Historie van Meijndel voor zoover bekend. — Ont-eigeningsplannen en uitvoering hiervan. — Tot stand komen van het onderzoek. —*

Schets van het terrein uit aesthetisch oogpunt door den heer P. J. A. M. Haaring, v. Boetzelaerlaan 133, Haag.

II. *Bodem. Geologische beschrijving. Grondsoorten. Samenstelling van het duinwater in verschillende deelen en op verschillende diepte. Hoogte van het grondwater in verschillende deelen tijdens verschillende jaargetijden. Capillaire stijghoogte van de grondsoorten, enz.*

De heer Dr. J. F. STEENHUIS te Haarlem, terzijde gestaan door Ir. J. E. CARRIÈRE, Goudsbloemlaan 60, Haag, wil dit deel op zich nemen.

III. *Meteorologische Factoren. Windsnelheid, windrichting, bewolking, neerslag, uren zonneschijn, aard van het zonnelicht, temperatuur, gemiddelden, maxima, minima, verdeling over de jaargetijden.*

De heer CHR. A. C. NELL, de Perponcherstraat 49, Haag, is bereid dit hoofdstuk te bewerken.

IV. *en volgende.* De verschillende biologische hoofdstukken zullen wel een zeer ver-